

Dr. sc. Ermin Kuka, naučni saradnik / Research Associate
Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i
međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu /
Institute for the Research of Crimes Against Humanity and
International Law University of Sarajevo

UDK 341.485 (497.6) (049.3)

**PORTRET BRUTALNOG ZLOČINCA RADOVANA KARADŽIĆA –
INSPIRATORA I KREATORA GENOCIDA U
BOSNI I HERCEGOVINI¹**

**PORTRAIT OF BRUTAL CRIMINAL OF RADOVAN KARADŽIĆ -
INSPIRER AND CREATOR OF THE GENOCIDE IN
BOSNIA AND HERZEGOVINA²**

Sažetak

Tekst je osvrt na knjigu Radovan Karadžić: Uzroci, postanak i uspon genocida u Bosni i Hercegovini autora Roberta J. Donie (University press – izdanja Magistrat, Sarajevo, 2016).

Summary

This text is a review of a book Radovan Karadžić, Architect of the Bosnian Genocide by Robert J. Donia (University press – izdanja Magistrat, Sarajevo, 2016).

Knjiga „Radovan Karadžić: Uzroci, postanak i uspon genocida u Bosni i Hercegovini“ autora profesora Roberta J. Donie (*Robert J. Donia*) u svojim šesnaest poglavlja bavi se životom, likom i djelom jednog od najvećih zločinaca u Evropi nakon Drugog svjetskog rata, a riječ je o Radovanu Karadžiću.

Autor knjige profesor Robert J. Donia je poznati američki povjesničar i ekspert sa Univerziteta u Mičigenu (University of Michigan). U svojstvu eksperta za povijest Bosne i Hercegovine, na poziv Međunarodnog krivičnog

¹ Tekst je osvrt na knjigu Roberta J. Donie *Radovan Karadžić: Uzroci, postanak i uspon genocida u Bosni i Hercegovini* (University press – izdanja Magistrat, Sarajevo, 2016).

² A review of a book *Radovan Karadžić -Architect of the Bosnian Genocide* by Robert J. Donia (University press – izdanja Magistrat, Sarajevo, 2016).

suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY-a), svjedočio je punih dvanaest godina, u periodu 1997–2009. godine. Svjedočio je u nekim od najvećih suđenja u Haškom tribunalu, na suđenjima zločincima Tihomiru Blaškiću, Momčilu Krajišniku, Radoslavu Brđaninu, Slobodanu Miloševiću, Jovici Stanišiću, Franku Simatoviću i drugima. Iskustvo i znanja stečena tokom četrdesetogodišnjeg istraživanja povijesnog razvoja Bosne i Hercegovine postavilo ga je za neutralnog i neovisnog eksperta za povijest Bosne i Hercegovine, a koji je Haškom tribunalu osobito bio potreban. Objavio je desetine studija i monografija koje se bave poviješću Bosne i Hercegovine, među kojima se osobito izdvaja monografija „Sarajevo – biografija grada“, koja donosi pregled najvažnijih povijesnih zbivanja tokom XX stoljeća. U toj knjizi Robert J. Donia razmatra i događaje vezane za dugotrajnu opsadu grada Sarajeva u agresivnom ratu protiv Bosne i Hercegovine u vremenu 1992–1995. godine. Uz mnoge posljedice ove opsade za živote građana Sarajeva izdvaja se nekoliko momenata: od granata je stradalo 12.000 građana (u tome je oko 1.500 djece), ranjeno je oko 70.000 građana, izvedeno je više granatiranja na javne objekte i javne površine, usljed čega su nastala masovna ubistva građana.

Na traženje Haškog tribunala, Robert J. Donia je priredio više povijesnih pregleda i ekspertiza za potrebe sudskih procesa. Tako je u predmetu protiv Radovana Karadžića bio angažiran i u ulozi svjedoka Tužilaštva, čime je bio u prilici da vodi direktnu komunikaciju sa zločincem Radovanom Karadžićem, koji je izabrao da zastupa samog sebe na Sudu. Svoje povijesne studije profesor Donia zasniva i piše na temelju originalnih i vjerodostojnih dokumenata.

S tim u vezi, knjigu „Radovan Karadžić: Uzroci, postanak i uspon genocida u Bosni i Hercegovini“ priredio je kako na temelju direktne komunikacije na Sudu sa Radovanom Karadžićem (tokom unakrsnog ispitivanja koje je trajalo puna 24 sata) tako i na temelju vjerodostojnih i relevantnih dokumenata i drugih izvora. Ova knjiga donosi racionalni znanstveni uvid u sve djelatnosti i aktivnosti Radovana Karadžića, osobito one od vremena njegova izbora za predsjednika Srpske demokratske stranke u julu 1992. godine pa do hapšenja i privođenja Sudu 2008. godine.

Promatrano u cjelini, knjiga donosi genezu izrastanja Radovana Karadžića u srpskog nacionalnog vođu i srpskog nacionalistu te vođu političke stranke SDS i predsjednika paradržavne tvorevine Republike Srpske. Naime, Radovan Karadžić je u burnim vremenima tokom osamdesetih i devedesetih godina XX stoljeća, kada se postavilo pitanje političkog vođstva Srba u Bosni i Hercegovini, razvojem mnogih okolnosti, a osobito direktnim utjecajima i uplitanjima iz Beograda, došao u prvi plan. Kao uglednom

sarajevskom psihijatru povjereno mu je rukovođenje implementiranjem i realiziranjem srpskih nacionalnih ciljeva na prostoru Bosne i Hercegovine. Ti ciljevi su kasnije detaljno definirani i izloženi kao šest „strateških ciljeva srpskog naroda“ na 16. sjednici Skupštine Republike Srpske 12. maja 1992. godine. Radovan Karadžić je Skupštini predstavio šest strateških ciljeva: 1) razdvajanje od druge dvije nacionalne zajednice – državno razdvajanje, 2) koridor preko sjeverne Bosne koji bi povezivao istočne i zapadne dijelove Republike Srpske, 3) eliminacija rijeke Drine kao granice između Bosne i Hercegovine i Srbije (ujedinjenje pod srpskom kontrolom istočne Bosne i Republike Srbije), 4) uspostavljanje granice na rijekama Uni i Neretvi (srpska kontrola nad velikim teritorijama u zapadnoj i centralnoj Bosni), 5) podjela grada Sarajeva na srpski i muslimanski dio i 6) izlazak Republike Srpske na more.

Radovan Karadžić je svoj životni put započeo u Crnoj Gori, gdje je i rođen i gdje je živio sve do svoje petnaeste godine, kada dolazi u Sarajevo. Sarajevo je grad koji mu je podario i pružio priliku da uspije, što je on i iskoristio. Na takav odnos spram njega osobno, Sarajevu je uzvratio četverogodišnjom brutalnom opsadom, ubijanjem, razaranjem i rušenjem. Naime, u Sarajevu je završio Medicinski fakultet, postao psihijatar, otvorio svoju privatnu ordinaciju, zasnovao obitelj, bavio se pisanjem pjesama. Sve to je kasnije zamijenio ulogom „bosanskog kasapina“, tj. ulogom kreatora i počinitelja brojnih zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i zločin genocida. Ta radikalna promjena u njegovu životu (od uglednog i poštovanog komšije i prijatelja Muslimana – Bošnjaka, pa do okrutnog zločinca) desila se tokom 1990. godine, čemu autor knjige posvećuje osobitu pozornost.

Stoga knjiga profesora Roberta J. Donie predstavlja jednu kritičku ocjenu lika i djela Radovana Karadžića i, kako autor naglašava, „razlikuje se kako od hvalospjeva njegovih obožavatelja tako i od portreta suštinskog zla koje slikaju njegovi kritičari“ (str. XVI). Donia promatra Radovana Karadžića kao cjelovito i kompleksno ljudsko biće, pristupajući mu sa neutralnog terena, a u svojim stavovima i zaključcima ne prevaguje na jednu ili drugu stranu. Autor se strogo drži povijesnih činjenica i izvora te temeljem toga iznosi vjerodostojne zaključke. Dakle, on kroz prizmu biografije Radovana Karadžića sagledava uzroke, tok i posljedice srpskog nacionalnog pokreta u Bosni i Hercegovini tokom 90-ih godina, a koji je na kraju rezultirao i zločinom genocida. Ono što osobito autor primjećuje u Karadžićevoj biografiji jeste njegova potpuna iskrenost u poistovjećivanju svoje osobne sudbine sa sudbinom svih Srba u Bosni i Hercegovini u vremenu raspada SFRJ. Dakle, na sebe je gledao ne samo kao na vođu bosanskih Srba već

istovremeno kao i na spasitelja kojemu je povjereno da spasi srpski narod u Bosni i Hercegovini. Takav pristup mu je omogućavao gotovo potpunu podršku bosanskih Srba za realizaciju zločinačkih ciljeva i zadataka, a što mu je svakako bilo od osobite važnosti. Njegovo stanovište se zasnivalo na tome da će srpski narod u Bosni i Hercegovini biti iskorijenjen ako bude morao živjeti izvan Jugoslavije. Zapravo, Karadžić je svim bićem bio na konceptu da svi Srbi žive u jednoj državi.

Na temelju njegove biografije Donia zaključuje kako je u prvim decenijama svog života imao dobre odnose i sa Bošnjacima i sa Hrvatima kao i sa drugim narodima koji su živjeli u Bosni i Hercegovini. Naime, ne postoje relevantni dokazi koji bi išli u prilog tezi da je kao student, a kasnije i mladi ljekar, bio ozbiljni srpski nacionalista. Čak nije imao ozbiljne ambicije i da se bavi politikom i političkim poslovima, izuzimajući njegovo kratko obraćanje studentima u demonstracijama 1968. godine, kada je, kako autor naglašava, prvi put došao u dodir s intelektualcima na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, a kasnije prihvatio njihovu kritiku socijalističke Jugoslavije (str. 32 knjige). Moglo bi se reći kako je Radovan Karadžić bio **uspavani srpski nacionalista** sve dok nije došlo vrijeme formiranja etničkih političkih stranaka u Bosni i Hercegovini, jer onog trena kada je ušao u politiku, stvari se počinju mijenjati. Za prvog predsjednika Srpske demokratske stranke (SDS) izabran je na osnivačkoj skupštini 12. jula 1990. godine u Sarajevu. Već od tada počinje graditi osobni imidž osnivača stranke i mučenika koji je odgovorio na vapaje srpskog naroda za jakim vođom i liderom. U prilog takvom stavu išla mu je i činjenica da je dobio podršku mnogih u nacionalnoj eliti u Beogradu, prije svih intelektualnog kruga oko Dobrice Ćosića, kao i velike većine srpskih intelektualaca u Bosni i Hercegovini. Zasigurno da je Radovan Karadžić idejnim i duhovnim vođama velikosrpskog nacionalizma pogodovao za izvršenje planova u izazivanju nacionalne netrpeljivosti, etničkih podjela i razdvajanja naroda u Bosni i Hercegovini.

Pod vođstvom Radovana Karadžića SDS je postala „društveni pokret posvećen nacionalnom buđenju srpskog naroda u cijeloj republici“ (str. 58). Zahvaljujući tako postavljenoj i smišljenoj kampanji, na prvim višestranačkim izborima u Bosni i Hercegovini Srpska demokratska stranka dobila je gotovo apsolutnu podršku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Ključne postavke nacionalne politike Srba u Bosni i Hercegovini, a čiji je predvodnik bio Radovan Karadžić, bile su te da je Ustav iz 1974. godine bio nepravedan po srpski narod, osobito u Bosni i Hercegovini, kao i to da su komunističke vlasti povukle granice 109 općina u unutrašnjem teritorijalnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine na štetu srpskog naroda, s ciljem da se

spriječi njegov ekonomski razvoj. Svakako da su ove teze, kako autor naglašava, bile u potpunosti neargumentirane, ali su Karadžiću poslužile kao osnov razvoja njegove nacionalne politike te kasnijeg oštrog protivljenja bilo kakvom suverenitetu i nezavisnom razvoju Bosne i Hercegovine. Profesor Donia primjećuje kako je upravo promoviranjem teritorijalnog preustrojstva Bosne i Hercegovine i „promoviranjem unutrašnje regionalizacije na etničkoj osnovi kao centralnog elementa teritorijalno zasnovanih nacionalnih zahtjeva Karadžić napravio mali, ali značajan korak u pravcu nasilja nad nesrbima“ (str. 77). Iako je bio pod Miloševićevim patronatom, s kojim je često bio na telefonskoj vezi, a kasnije i na direktnim sastancima, do početka 1991. godine Radovan Karadžić se „ustoličio kao najmoćniji Srbin zapadno od Drine“ (str. 82), upravo zahvaljujući svojoj upornosti u zagovaranju nacionalnih ciljeva Srba u Bosni i Hercegovini, a na štetu drugih naroda.

Profesor Donia smatra kako je Radovan Karadžić „još prije septembra 1991. prošao kroz ličnu i političku metamorfozu“ (str. 97). Dokazi te transformacije leže u njegovim tadašnjim nastupima, govorima, izjavama i razmišljanjima koja je počeo javno iznositi, izvan uskog kruga svojih prijatelja. U tom kontekstu, osobito počinje iznositi antipatije prema Bošnjacima, za koje je smatrao kako „stoje na putu ostvarenja srpskog utopijskog sna. Njegov gnjev je bio usmjeren uglavnom protiv bošnjačkih političkih lidera i elite“ (str. 100). S tim u vezi, Radovan Karadžić je čekao pogodnu priliku da krene u otvorenu realizaciju srpskih nacionalnih ciljeva u Bosni i Hercegovini. Čekao je i najmanji incident Bošnjaka kako bi ga pretvorio u priliku za Srbe da iniciraju preuzimanje Bosne i Hercegovine. Njegova namjera je bila nametnuti Bosni i Hercegovini isključivo volju srpskog naroda: da uspostavi vlast na etnički zaokruženom teritoriju, pa čak i po cijenu oružanog sukoba, na šta je već do kraja 1991. godine bio u potpunosti spreman.

Da je već tada bio spreman povesti rat protiv Bosne i Bošnjaka i nametnuti volju Srba, govore i njegovi nastupi i govori u Skupštini Bosne i Hercegovine. Priliku za to je iskoristio onog trenutka kada se u Skupštini Bosne i Hercegovine počelo raspravljati o budućem ustavnom položaju Bosne i Hercegovine unutar disolucije SFRJ. Ove rasprave povedene su iz razloga što su već tada Republika Slovenija i Republika Hrvatska odlučile napustiti zajedničku Jugoslaviju i krenuti putem vlastitog samostalnog i neovisnog razvoja. Svoje namjere i prijetnje je javno i glasno pred svima iznio na zasjedanju Skupštine Bosne i Hercegovine koja je započela 14. oktobra 1991. godine. Nakon burnih i žestokih rasprava iznio je, kako naglašava profesor Donia, **mračne vizije nestanka Bošnjaka. „Ovo je put na koji vi hoćete da izvedete Bosnu i Hercegovinu, ista ona autostrada**

pakla i stradanja kojom su prošle Slovenija i Hrvatska (...). Nemojte da mislite da nećete odvesti Bosnu i Hercegovinu u pakao, a muslimanski narod možda u nestanak, jer muslimanski narod ne može da se odbrani ako bude rat ovde“ (str. 115). Takva nastojanja i takav kurs odveli su, kako autor smatra, Radovana Karadžića u pravcu rata i masovnih zločina koji će ga učiniti zloglasnim i zločincem.

Svi relevantni dokumenti do kojih je došao autor knjige, a koji se nalaze i u arhivama Haškog tribunala i koji su bili na raspolaganju autoru, evidentno pokazuju i dokazuju da su Radovan Karadžić i njegovi saradnici imali **detaljno pripremljene** i razrađene planove kako preuzimanja vlasti Srba tako i vođenja rata u slučaju da diplomatskim putem ne spriječe suveren i neovisan put Bosne i Hercegovine. Karadžić je, u tom kontekstu, dobio mandat od svoje stranke i vodeće srpske političke i intelektualne elite kako u Bosni i Hercegovini tako i u susjednoj Srbiji da povede i pokrene stvaranje **odvojene srpske države zapadno od rijeke Drine**. Za realiziranje tog cilja Karadžić je, kako naglašava autor, dobio i prešutnu saglasnost Slobodana Miloševića, a što je uključivalo, pored ostalog, i materijalnu i vojnu podršku od JNA koja je već tada bila isključivo srpska vojska. Tako su Radovan Karadžić i Momčilo Krajišnik koncem decembra 1991. godine predložili stvaranje paralelnih **srpskih institucija** u općinama sa srpskim stanovništvom, čime su krenuli u proces stvaranja **srpske države na teritoriji Bosne i Hercegovine**. 9. januara 1992. godine je, temeljem ranijih prijedloga Karadžića i Krajišnika, proglašena Republika srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (u augustu 1992. godine preimenovana u Republiku Srpsku), čime su preduhitрили i referendum o budućem statusu Bosne i Hercegovine. Postavljanjem barikada po Sarajevu 1. i 2. marta 1992. godine te kasnijim naređenjem da se sklone Radovan Karadžić je želio ukazati na ranjivost bosanskohercegovačkih vlasti kao i spremnost SDS-a da stvari rješava **nasilnim putem**. Pošto diplomatija nije uspjela mirno riješiti otvorena pitanja, zahvaljujući isključivo Radovanu Karadžiću, Karadžić je krenuo u ostvarenje svog utopijskog sna konačnog stvaranja srpske države, pravdajući taj cilj pozivima na Boga, povijest i srpski narod.

Autor knjige profesor Robert J. Donia u knjizi detaljno i sistematski elaborira i prezentira procese preuzimanja vlasti u općinama od SDS-a te zauzimanje jednog po jednog grada. Karadžić je svoj štab iz Sarajeva preselio na Pale, odakle je tokom cijelog rata rukovodio ratnim operacijama i pratio zauzimanje teritorija, uz brojne oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Brojni mirovni planovi s ciljem obustave rata, vođeni na mirovnim konferencijama u evropskim metropolama, zahvaljujući prije svih Karadžiću, nisu urodili plodom. Karadžić je smatrao kako oružjem,

silom i nasiljem može stvoriti samostalnu srpsku državu odvojenu od ostatka Bosne i Hercegovine, a koju bi kasnije pripojio susjednoj Republici Srbiji. To bi mu bila satisfakcija i najveći uspjeh u konačnom cilju stvaranja velike Srbije.

Posebno mjesto u knjizi autor posvećuje nasilnom progonu nesrba iz Prijedora. SDS je kontrolu nad Prijedorom uspostavio 30. aprila 1992. godine. Po Popisu stanovništva iz 1991. godine Bošnjaci su živjeli u nešto većem broju od Srba u Prijedoru. Milomir Stakić, predsjednik SDS-a u Prijedoru, bio je Karadžićev izvršilac u provođenju masovnih zločina nad civilima. Za njega se ustanovilo tokom suđenja u Haškom tribunalu da je odgovoran za smrt 1.500 Bošnjaka. Dobio je kaznu od 40 godina zatvora. Također, autor citira Miroslava Deronjića, predsjednika Općinskog odbora SDS-a u Bratuncu. Izjava se citira prema svjedočenju u Haškom tribunalu. Miroslav Deronjić je na Pale došao 10. ili 11. maja 1992. godine i saopćio Radovanu Karadžiću i njegovim saradnicima da je, u okviru operativnog plana da se iz Bratunca trajno isele Muslimani, ubijeno 65 Muslimana (str. 165). Na to je Velibor Ostojić uzviknuo: „Sad možemo Bratunac obojiti plavom bojom“ (boja za Srbe, naspram zelene za Bošnjake).

Stvaranje srpske države na tlu Bosne i Hercegovine praćeno je izvođenjem zločina nad Bošnjacima. Do početka 1993. godine gotovo 70% teritorija Bosne i Hercegovine bilo je pod kontrolom vojske bosanskih Srba (Vojske Republike Srpske – VRS). U gradovima pod opsadom poput Sarajeva, Goražda, Srebrenice, Žepe, Bihaća, Maglaja, Olova, kao i drugim gradovima pod kontrolom Armije Republike Bosne i Hercegovine vršeni su brojni zločini nad Bošnjacima. Vrhunac zločina se desio 1995. godine i to genocidom u Srebrenici. Donia naglašava kako je Karadžić „u julu 1995. godine osmislio i izdao naređenje za napad na Srebrenicu“ (str. 258), a koji je rezultirao genocidom nad Bošnjacima u Srebrenici. I sam Radovan Karadžić „se kasnije hvalisao da je pokrenuo ovaj napad. 'Ja sam kao vrhovni komandant stao iza plana za Žepu i Srebrenicu'“ (str. 259). Karadžić je postupao tako da je za poraze na bojnopolju krivio generale, prije svih Ratka Mladića, dok je svaki uspjeh Vojske Republike Srpske smatrao svojim osobnim uspjehom. To dokazuje i primjer zauzimanja Srebrenice i genocida počinjenog u Srebrenici. Njegova narcisoidnost i etnocentizam idu čak do toga da je svjestan kako je odobrio, kako kaže, radikalni zadatak, te da se zbog toga nimalo ne kaje. Te riječi iznio je na sjednici Skupštine Republike Srpske. Dakle, operaciju zauzimanja Srebrenice i počinjeni genocid je smatrao uspjehom, što je van svake razumne pameti. Čak je i „ukorio oficira VRS što je dozvolio da fotografski dokazi o ubijanju dođu do stranih medija“ (str. 265). Evidentno je da je Radovan Karadžić, kako naglašava profesor

Donia, bio spreman i na počinjenje genocida samo kako bi osvojena područja **učinio etnički čistim srpskim prostorima**. Koristio se, dakle, Makijavelijevom krilaticom „ne birati sredstva da dođeš do ostvarenja cilja“. Genocid u Srebrenici, koji je naredio Karadžić, ujedno je bio i početak njegove političke propasti.

Autor u knjizi razrađuje i naglašava tezu kako „glavni izvor Karadžićeve propasti je bio on sam“ (str. 267). Poslije genocida u Srebrenici tužilac MKSJ je 24. jula 1995. godine, nakon dužeg čekanja i odlaganja, podigao prvu optužnicu protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića zbog počinjenih masovnih zločina tokom agresije. Nakon toga međunarodne diplomate i predstavnici međunarodne zajednice prestaju sa svim kontaktima s njim te odbijaju s njim lično pregovarati. Trebalo je toliko vremena da međunarodna zajednica shvati kako se s Karadžićem jednostavno ne može racionalno i konstruktivno razgovarati. Imajući to u vidu, u pripremama za pregovore o Dejtonskom mirovnom sporazumu Slobodan Milošević je u jesen 1995. godine udaljio Karadžića od učešća u srpskoj delegaciji i pregovorima i dobio za to saglasnost Srpske pravoslavne crkve. Usto, na unutrašnjem planu Karadžić, nakon pobune generala početkom augusta 1995. godine, počinje gubiti kontrolu i nad VRS. S obzirom da postaje sve više marginaliziran, te usljed pritiska međunarodne zajednice, Radovan Karadžić je tek 18. jula 1996. godine podnio ostavku na funkciju predsjednika Republike Srpske i predsjednika SDS-a. Kasnije je na suđenju tvrdio da mu je osobno Ričard Holbruk (*Richard Holbrooke*) obećao imunitet od krivičnog gonjenja Tribunala, što su sudije u potpunosti odbacile.

S obzirom na činjenicu da se odbio dobrovoljno predati Tribunalu, izabrao je taktiku bježanja i skrivanja, a koja je trajala punih 13 godina. Autor knjige u detalje opisuje i prezentira informacije i podatke do kojih je uspio doći, a vezano za Karadžićevo skrivanje i bježanje od pravde, nazivajući ga „snalažljivim bjeguncem“. I dosita, bio je izuzetno snalažljiv i sposoban bjegunac. Svoje skrivanje po manastirima i crkvama u istočnoj Bosni je početkom 2003. godine zamijenio životom u Beogradu. Kako bi udovoljio svojoj želji za društvenim angažmanom, sa zapuštenom kosom i bradom, pod lažnim imenom Dragan Dabić, te tvrdnjama da je deset godina boravio u SAD-u i da je tamo stekao medicinsku diplomu, priključio se okultnoj zajednici u Beogradu, držeći predavanja o alternativnoj medicini. Takav angažman mu je omogućio nastavak „pokušaja od prije dvije decenije da ujedini narodnu poeziju i grupnu psihologiju“ (str. 285).

Na njegovo konačno hapšenje čekalo se sve do političkih promjena u Srbiji 2008. godine, kada su na vlast došle političke elite koje su bile spremne krenuti u odlučnu akciju hapšenja Radovana Karadžića i time stekli

naklonost zapadnih sila. Uhapšen je 18. jula 2008. godine u 9:30 sati u gradskom autobusu dok je putovao prema svojoj klinici. Na pitanje policijskih službenika potvrdio je da je on doista Radovan Karadžić. Već 30. jula 2008. godine prebačen je u zatvorsku jedinicu Haškog tribunala, čime je završeno njegovo dugogodišnje skrivanje od pravde i pravičnosti. Na suđenju u Haškom tribunalu „dobio je stotine sati tokom kojih je pred očima javnosti ponovo mogao proživjeti šest godina koje je proveo kao vođa bosanskih Srba“ (str. 293).

U zaključnim razmatranjima svoje knjige autor profesor Robert J. Donia navodi kako je Karadžić bio „centralni lik u drami koja se odigravala u Bosni i Hercegovini tokom 1990-ih, ali je bio okružen mnogim istomišljenicima koji su utjecali na njega, ohrabivali ga ili slijedili (...). Svoje je putovanje počeo s čvrstom i neopozivom predanošću ciljevima srpskog nacionalizma u BiH“ (str. 302). Bez svojih istomišljenika i pomagača svakako da ne bi mogao sam postići ono što je postigao. A po njega najgore što je postigao jeste da je sebe „pretvorio u arhitektu najgorih zločina u Evropi nakon Drugog svjetskog rata“ (str. 302). U tom smislu, autor knjige zaključuje da lik i djelo Radovana Karadžića može biti samo opomena i podsjetnik i drugim liderima u svijetu kako, bez obzira koliko vole svoj narod, moraju također cijeniti i poštovati i druge narode, pa samim time i cjelokupno čovječanstvo, jer nacionalizam zasnovan na mržnji prema drugom narodu svog nosioca je dobio upravo u ličnosti Radovana Karadžića. Zlo koje je Karadžićev nacionalizam počinio u Bosni i Hercegovini dobilo je planetarne razmjere.

Na kraju se može konstatirati kako će knjiga „Radovan Karadžić: Uzroci, postanak i uspon genocida u Bosni i Hercegovini“ autora profesora Roberta J. Donie biti od velikog značaja i važnosti za sve znanstvenike i istraživače u istraživanju uzroka, postanka i uspona genocida u Bosni i Hercegovini, osobito što potječe od analize lika i djela glavnog kreatora i arhitekta masovnih zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima. Knjiga je pisana hronološki, tako da događaji slijede jedan za drugim. Kritički i neutralan pristup autora knjige svakako da predstavlja veliki doprinos i izvor za sve znanstvenike i istraživače ali i za širu društvenu javnost o spoznavanju i razumijevanju istine o agresiji, zločinima i genocidu u Bosni i Hercegovini. Stoga je ova knjiga, prije svega, još jedan veliki i značajan doprinos istini kao vrhunskom idealu i vrijednosti cijelog čovječanstva. Analiza lika i djela Radovana Karadžića ujedno je i opomena svima da poštuju druge i drugačije, a nikako da, u želji da svoj narod učine dominantnim, postanu arhitekti najgorih djela i zločina nad drugim narodima.